

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

Értesítés.

Az erdélyi gazdasági egylet irodájában, — Kolozsvár, belközéputca, gróf Mikó-féle ház — az igazgató választmány határozata folytán, a hivatalos órák nem, mint eddig, reggel 8— déli 1 óráig, hanem délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig tartanak. Miről ugy az egylet t. tagjai, mint más érdekeltek tisztelettel értesítettnek.

**Az erdélyi gazdasági egylet
titkári hivatala.**

A gazdasági egyesületek szövetkezete.

II.

(Befejező közlemény.)

Czikkiró nem foglalkozik a szövetkezeti kérdés megoldásának részleteivel A mit errevonatkozólag főlemlit, az, hogy az államkormány csak a kikerekítendő központi egyesületekkel állana érintezésben; ezek titkárai részben az állam által lennének kinevezve s a vidéki egyletek képviselőileg lennének jelen a fő, vagy választmányi üléseken. Részünkről azonban, eme nagy horderejü reformkérdés megoldásánál nem a központokon alkalmazandó állami, vagy részben állami közegekre fektetnének a fősulyt; ily értelemben ez intézmény, véleményünk szerint, tarthatatlan is volna, nemcsak az autonomia szempontjából, de

a kettős függési viszonyból kifolyó és elmaradhatatlan, egyéb hátrányok miatt is.

A reorganizalandó gazdasági egyesületek feladatáról szólva, cikkíró felemlíti ama gazdasági hiányokat, melyeknek pótlása nemcsak a gazdaközönségnek, hanem az államnak is érdekében áll.

A gazdasági ágakban kifejlődött verseny kényszerít, hogy a gazdasági kulturát a lehető magas fokra emeljük. Különben áldozatul esünk annak a küzdelemnek, a mit a létért kell vívunk a mai, és pedig a gazdaközönségre nézve kedvezőtlenül változott, viszonyok között. A kifejlett konkurrenzia miatt megbomlott az arány a produktumok ára és az előállítási költségek között.

Ez állapotokat részben az állam és a magyar társadalomtól független okok idézték elő; mert oki kapcsolatban van a mai v é d v á m o s, mondhatni prohibítív rendszerrel, vámpolitikával; de másfelől az is tagadhatatlan, hogy úgy az államnak, mint a társadalomnak rendelkezésére állanak ez eszközök, melyek által lényegesen befolyhatnak a helyzet javítására.

Ez eszközök beszerzésére, vagy a beszerzés megkönnyítésére lennének hivatva a szervezendő gazdasági egyesületek. A gazdasági eszközök bevásárlásánál nem áll arányban a kiadott pénz a terméyekért bevett árakkal, írja cikkíró.

A magánhitelre vonatkozólag, valamint a különböző tárgyak bevásárlására nézve, csupán a társulási szellem segíthetne rajtunk és valamint más államokban, a pénzhiányon segített, úgy ez nálunk is be fogna következni. Épen úgy a központi csarnokok és a mezőgazdasági eszközökre nézve alakított fogyasztási egyletek, a segítésre a leghatásosabb tényezők voltak. A jól szervezett eladási és vásárlási egyletek tetemes anyagi hasznot hoznak a tagoknak; e mellett, a vidéken szabályozzák ez üzletet. Ajánlja, hogy a vidéken, legelőbb pedig a megyékben, létesíttessenek kölcsönpénztárak s ezek valamenynyien egyesüljenek szövetkezetté. Mindenik szövetkezeti kölcsönpénztár működésére, megfelelő számú számvizsgáló ügyelne fel; továbbá, a központban, egy központi szövetkezeti pénztár állíttatnék fel, mely, a megyei szövetkezeti pénztárak és a mezőgazdasági fogyasztási egyleteknek fizető-helyül szolgálna. Ennek hatásköre kiterjedne minden, a mezőgazdasági szövetkezetekre nézve szükséges bank- és hitelügyletekre.

Főlemlíti, hogy például midőn a hesseni központi szövetkezeti

bankot létesíteni akarták, 200,000 márkát hoztak javaslatba s a megalakulásnál 500,000 márkát irtak alá, hogy Hessenben 77 kölcsönpénztár van 10,277 taggal; Badenben 98, 9000 taggal; Würtenbergben 216; Westfaliában 157; Würzburgban 117; a neuwidi szövetséget területén 503; Németországon például 725 fogyasztási egyesület van 9 szövetségben; tagszövetséget 613 van 15 szövetségben stb. Halleban létesítettek egy nagy központi vásárlási csarnokot, mely közvetíti az eszközök, gépek stb. összes bevásárlását, ugyszintén azok javítását, a kölcsönpénztár igénybevételével.

Főlemlíti végül cikkiró, hogy az erdélyi gazdasági egyesület közvetlen közreműködésével kellene a szövetségek szervezését, úgy a magánhitel, mint a központi árucsarnokkal összekötött mezőgazdasági egyesületek alakítása tekintetében kezdeményezni.

Véleményünk szerint, mindeme reformok a gazdasági egyesületek organizációjával egyidőben volnának életbeléptetendők, mert csak ebben az esetben várhatjuk annak biztos és olyképen való keresztülvitelét, hogy minden tekintetben megfeleljen a várakozásnak. Csak abban az esetben tartanók szükségesnek a szövetségek szervezése előtt eme reformok életbeléptetését, ha az általános szervezkedés hosszabb időhalasztással járó akadályokba ütköznék. Ekkor a kezdeményezés az erd. gazdasági egyesületet illetné meg.

A szervezés kérdésében pedig a kezdeményezésre, több fontos okból, magát a kormányt tartanók competensnek.

A gazdasági viszonyok javítása nemzetgazdasátilag is nemcsak fontos, de az állam pénzügyi politikáját irányító szükségesség. Ezért, ebben a kérdésben ép oly fontos teendő vár az államra, mint az egyesületekre.

Az állam évente nagy összegeket ad ki gazdasági célokra s nagy összegeket bocsájt az egyesületek rendelkezésére, gazdasági célból

Eme nagy áldozatok árán nem mindig éretik el a célbavett eredmény. Leginkább azért, mert nincs meg a szervezés és megfelelő összeköttetés a kormány és egyesületek között, sőt a tapasztalat azt is bizonyítja, hogy akárhány esetben az egyesületek és kormány, bizonyos kérdésekben ellentétes irányban működnek.

Az egyesületek reorganizációja meghozandja az egységes működés áldásait. Bizonyára belátja azt minden helyesen gondolkozó. Ezért, megvagyunk győződve, hogy e reform keresztülvitele nagyobb akadályok nélkül megtörténhetik. —

A tarlók alászántása.

Folyik az aratás Erdélyben is mindenfelé, sőt az őszi aratása már befejezéséhez közeleg. Egy fontos, de még nem minden gazda által gyakorolt mezeti munkára kívánjuk felhívni ez alkalomból a figyelmet, ez a tarlóknak alászántása.

Néhol aratáskor alig várják, hogy a tarló felszabaduljon, hogy azután késő őszig legyen hol legelni, a természetes legelőkön már kevés, vagy semmi élelmet sem találó összes házi állatoknak. Rábocsátják aztán a község összes állatait, melyek azt tiporják és keményre összenyomják, hogy azután munkát ad, a mikor ismét szántásra kerül a dolog, az ekét benne tartani.

A mellett, ha az állatok a tarlón hiznak, világos bizonyítéka annak, hogy rosszul ment a gazdálkodás, mert sok gyom verte föl magát és ép úgy sok szem pergett ki aratáskor, meg sok kalász maradt el.

Hogy ezek teljesen kárba ne menjenek és illetve, hogy még a gyomok is értékesítésre találjanak, kétségtelenül igen előnyösnek látszik a legeltetés. Ámde, ha számításba vesszük azt, hogy a gyomok a tarló felszabadulására magvaikat már jobbadán kihullatták, a legeltetés ideje alatt pedig még azok is magot érlelhetnek, a melyeknek érési ideje későbbre esik, könnyű belátni, hogy a föld jövő évi gyomosodásának is meg van már a biztosítéka. A gyom pedig hátráltatja a művelési növény fejlődését, csökkenti a hozamot és így károsítja a gazdát.

Ha azonban aratás után nyomban leszántjuk a tarlót, csupán 3—4 hüvelyknyire és azt azonnal el is boronáltatjuk, a gyomművények magvai még ezen évben kikelnek, de a belőlük fejlődő növények többé magot érlelni nem tudnak, mert arra már rövid a tenyészidő.

Igy a jövő évben bármit vessünk is a földbe, kevés bajunk lesz a magról szaporodó gyomokkal, mert azoknak már nem lesz miből újra fejlődni.

Azon kívül az aratás után leszántott föld olyan porhanyóra szétomlik és oly könnyűvé válik, hogy a mély őszi szántás fele erővel lesz végezhető. A barázda fenekére pedig olyan talaj kerül, a mely a nyár folytán már jól beérett, a téli nedvességet nagy mennyiségben magába veszi és lazaságánál fogva azt, a tavasz nyíltával, könnyen nem párologtatja el, a mi pedig a tavaszi vetésekre egyik legfontosabb tényező.

A legeltetett talaj össze lévén nyomva a legelő állatoktól, ősszel csak nagy iga-erővel szántható a kellő mélységre, ekkor a kihullott gyommagvak lefordítottván, később és pedig a tavaszi, vagy az őszi

szántásnál ismét felszínre kerülnek, kikelnek és sok bajt okoznak. A csak ősszel szántott talaj beéredése sem oly tökéletes, mert a természet bontó ereje leginkább a talaj felsőbb részén fejti ki hatását, a barázda fenekére került talajrészeknél pedig kevésbé. Így azon talajokon, a melyek aratás után nem lettek megszántva, kevesebb a növények fejlesztésére szolgáló kész tápanyag is

A kik ezt így tudják, igyekeznek is a tarló lefordítását sietve végezni aratás után és pedig azonnal, a mint a kévék kalangyába rakattak, azért, mert akkor a föld — ha különben szárazság van is — a növényzettől való beárnyékoltatása folytán kellően nyirkos és könnyen munkálható állapotban van, a fogatok is ekkor ráérnek, a gyommagvak pedig még idején kikelhetvén, növényekké fejlődnek s így ősszel leszántva, a földet javítják, holott másként azt épen károsítanák, a tápanyagoknak a nemes növénytől való elvonása által.

Nem tudjuk tehát elég melegen ajánlani a tarlónak aratás után azonnali alászántását, mint a mely a haladott és okszerű gazdálkodásnak egy fölötte hasznos tényét képezi.

Szakáts Péter.

Jegyzőkönyv

az erd. gazd. egyesület állatkiállítási szakosztályának Kolozsvárt, 1890. július hó 23-án tartott üléséből.

Elnök : Sigmond Dezső, sz. o. alelnök, előadó : Dr. Szaniszló Albert, egyl. h. titkár, jegyző : Szakáts Péter, egyl. titkár. Jelen vannak : Gr. Béli Ákos, Br. Jósika Gábor, Jakab László, Szabó József, Sározy Pál, Vörös Sándor.

1. A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, annak harmadik pontjánál h. titkár jelenti, hogy a sorsolások ügyében fölterjesztés tételt a nm. ministeriumhoz. — Ugyanitt fölvetetik, hogy miután a sorsolásnál közreműködésre csakis a Mária-Valéria árvaház és a nőegylet tagjai kéretnek fel, valamint a jövedelemből is csak azok részesíttetnek, a vörös-kereszt-egylet ezt könnyen megaprehendálhatná. — A felolvasott jegyzőkönyv és a h. titkár jelentése tudomásul vétetvén, a sorsolás utáni fele jövedelem széosztását illetőleg kifejezés adatik annak, hogy miután az egész osztalék legfőlebb egy pár száz forintot teend, annak még kisebb részletekre való osztása az egyeseknél, mint segély nagyon csekély jelentőséggel bírna. — A mai jegyzőkönyv hitelesítésére Vörös Sándor és Jakab László tagtársak kéretnek fel.

2. Oriold és Endstrasser beadták a kiállítási téren teendő építkezésekről szóló költségvetésüket 1500 frtról és h. titkár jelenti, hogy az építkezések már folyamatban is vannak, valamint, hogy utólag fölmerült a födelek befestésének szüksége is, mely azonban nagyobb költséget nem okozand. — Tudomásul vétetnek és elfogadtatnak.

3. A baromfitenyésztők országos egyesülete és a Columbia-kör tudatják, hogy miután saját maguk tenyészteleppel nem rendelkeznek, jutalmakra kért baromfiakat nem adhatnak, de előbbi hajlandó azokat jútányosan beszerezni, ha tudatik, hány darab, minő családhoz és nemhez tartozó faj-baromfiakra van szükség. — Tájékoztatás végett árjegyzék kérendő.

4. A szamosvölgyi vasút- és az államvasutak igazgatóságai, az állatkiállításra vonatkozólag kért szállítási kedvezményeket megadják. — Köszönettel fogadtatik. A mellékiállításokra nézve is a szállítási kedvezmények, valamint a külföldről érkező tárgyakra a vámmentesség illetékes helyen szintén kérelmezendők.

5. Ministerium 22,644. sz a tudatja, hogy intézkedett, miszerint a tenyészállatvásáron nagyobb mennyiségű mén és bika vásároltassék az állam részére és pedig a ménekből, a míg a rendelkezésre álló hitel engedi, az alkalmasnak talált példányok mind megvétetnek, bikákból 50—60 drb. — Örvendetes tudomásul szolgál s erről a méneket és bikákat kiállítók értesítendők, valamint ez a lapokban is közlendő.

6. Hunyadvármegye főispánja 644. sz. a tudatja, hogy miután a megye tenyészállatvásárlási alappal nem bir, az állatkiállításra vásárlásokat nem eszközölhet. — Tudásul szolgál.

7. Gróf Schweinitz Gyula a mellékiállítások programjában több változtatást kívánván, helyettes titkár jelenti, hogy az elnökség tudtával, a kívánatnak elég tétetett. — Tudásul szolgál.

8 Elnök előadja, hogy Gr. Schweinitz Gyula közölte vele, miszerint egy württembergi gyárossal beszélt, a ki hajlandó volna Kolozsvárt egy gazdasági gépgyárat állítani, ha a gyártandó gépek kelendőségére biztosan számíthatna, miért is egyelőre a mellékiállításra küldene gépeket tájékozódás szempontjából, ha azok kelendősége iránt garancia nyújtatik. — A gyáralapítás eszméje bár üdvözöltetik, de a gyártmányok biztos kelendősége iránt kezeség nem vállalható, ép úgy nem a kiállításra szánt tárgyak értékesítésére nézve sem, de a cél előmozdítása végett a szakosztály 200 frtot áldoz e célra és ennek erejéig, ismét eladás céljából, vásárol gépeket s eszközöket.

Elnöklő fölkéretik Gr. Schweinitz-czal megállapítani a behozandó gépeket és eszközöket.

9. Többektől vélemény érkezett be Egán Edének „az erdélyi szarvasmarha tenyésztés feladatai“ czimen a szakosztály mult évi közgyűlésén tartott s kinyomatva e czélból szétküldött előadására. — A vélemények tanulmányozása és a közgyűlésnek jelentéstétel végett, dr. Szentkirályi Ákos és Jakab László tagtársak s Szakáts Péter egyleti titkárból álló bizottság küldetik ki.

10. Gyárfás Domokos, Udvarhelymegye lőt. biz. elnöke és Tulogdi Soma, a tordai bikanévelő telep felügyelője tudatják a szakosztály megkeresésére, hogy hajlandók a bíráló bizottságban közreműködni, — Parthay Géza, a baromfitenyésztők orsz. egyesületének titkára ezt bizonyosan nem ígérheti — Tudomásul vétetvén, a jelentkezettek szívesen üdvözöltetnek.

11. Fölvettetvén a baromfi-csoport rendezésének ügye. — Határozatba ment, hogy kéressék fel a baromfitenyésztők orsz. egyesülete, hogy azt miként a mult évben, ugy az idén is rendezni sziveskedjék. Ép ugy kéressék fel Grubiczi Géza a közreműködésre.

12. A Kolozsvári vasuti üzletvezetőség 80, az aradi 30 példányt kér az állomásokon kiragasztandó kiállítási hirdetményekből. — Megküldetik. Tekintettel azonban arra, hogy csak két üzletvezetőség kért plakátokat, az államvasutak igazgatóságához megkeresés intézendő, hogy utasítaná a többi üzletvezetőségeket is hasonló eljárásra a közügy érdekéből

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kmf.

Hitelesítik:
Vörös Sándor,
Jakab László.

Sigmond Dezső,
szakosztályi alelnök.
Szakáts Péter,
gazd. egyl. titkár.

A kolozsmonostori gazd. tanintézet évváró ünnepe.

Julius 26 án d. e. 11 órakor tartotta a gazd. tanintézet ezen tanévet bezáró ünnepélyét.

Jelen voltak az erdélyi gazd. egylet küldöttsége, az egylet által két legjobban végzett tanulónak évente adományozni szokott jutalomdíjak kiosztása céljából, a tanári kar, a hallgatóság és más érdeklődők.

Vörös Sándor igazgató záró beszédében üdvözlé legelőbb a gazd. egyesület küldötteit, a tanári kart s az évváró ünnepre kiemeli, hogy ez mindig ünnepül tekintetett e falak között, mert minden ily alkalommal számos képzett ifju lép az ország legfontosabb foglalkozási ágának, a mezői gazdaságnak szolgálatába. De a pályavégzőkre is ünnep az, midőn a célhoz, a végzéshez eljutottak.

De ünneppé tette e napot az erdélyi gazdasági egyesület, mely két, egyenként száz-száz forintból álló játalomdíjat osztatott ki a két legjobban végzett tanulóknak. Ezek egyikét „gróf Mikó emléke“ címen maga a gazdasági egyesület alapította létrehozója és egykori elnöke iránti tisztelete s hálája jeléül, a másikat pedig Bors Albert szindi birtokos ur a monostori temetőben nyugvó szülőinek emlékére.

Az igazgató ezen ünnepélyes cselekvény bekövetkezte előtt előadta az intézet ezen tanévi működését, mely igen érdekes előadásból a következőket emeljük ki:

Tanított a lefolyt tanévben 11 tanerő. Hallgató volt az év elején 80. Évközben elhalt 1, elmaradt 4 s így az év végén a létszám volt 75.

Állami ösztöndíjat — teljes ellátást — nyert 26 egyén, ezeken kívül a konviktust élvezte még 14 fizető hallgató. Tandíjmentességben, részben vagy egészben, részesült 27 egyén.

Az előmenetel és szorgalom igen kielégítő volt, mert a vizsgálati osztályzatok legtöbb jegye a jeles és jó; a magaviselet miatt egyes sem ért megrovás. A tanintézetet frégezték 27-en, a kik mind végbizonyítványt nyertek.

A tanítás eszközeinek összes értéke 41,197 frtot tesz. Ebben a könyvtár 14,619 frttal szerepel, A hallgatósággal tanulmányi kirándulás rendeztetett a bécsi kiállításra és Magyar Óvárra az ottani főhercegi uradalomba, utba ejtve s tanulmányozva Bpest nevezeteseit is.

A hallgatóság kebelében egyesületek és körök állanak fenn, melyek közül a segélyegyesület a tanév végén 2207 frt 94 krral bir. Segélyezett 2 tanulót a kirándulás költségeivel.

Az önkéntes tűzoltóegyesület működött 43 taggal 7 tüzesetnél, pénzvagyona 690 frt 26 kr., leltári értéke 3732 frt.

Az olvasó körben buzgó munkásság folyt. Három pályakérdés tüzetett ki s pályadíjakat nyertek: Kiss Elemér, Bene József, Gönczy Ödön és Czimes Bálint. A tanárok több ízben felolvasásokat tartottak a kör ülésein. Van a körnek saját könyv-

tárában 888 műve 1532 kötetben, minek értéke 2755 frt. Járattott 11 lapot s használta az intézeti szaklapokat is. Bevétele 383 frt 53 kr., kiadása 374 frt 76 krt tett.

Van az ifjuságnak dalköre és tekepályája is.

A tanintézet gazdaságával, melynek jelenlegi állapotát az igazgató szintén ismertette, térszűke miatt most nem foglalkozhatunk, de jövőre arról is bővebben megemlékezünk.

Fölemlítette végül az igazgató, hogy az intézetnek az év folytán több látogatója volt részint a fölöttes ministeriumtól, részint más előkelő állású és érdeklődő egyén.

A legelső évfolyamot végzett hallgatók, 20 év után, február 18 án találkára gyűltek össze mintegy 40 en, feleleveníteni a régmúlt tanulókor kedves emlékeit.

Felemlítvén még az igazgató, hogy a jelenlegi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításán a tanintézet méltóan van képviselve, átadta a szót a gazd. egyesület küldöttségének, mely a „gr. Mikó emléke“ című jutalomdíjat Dénes Ferencz- és a Bors Albert ur által alapított jutalomdíjat Szabó Károly kitünően végzett hallgatóknak adta át, további szorgalomra serkentve őket.

Néhány hallgató becses jutalomkönyveket kapott.

Az igazgató hálásan megemlékezvén a nemeslelkű alapítóról s megköszömvén a küldöttség kifáradását, még néhány meleg bucsuszót intézett a hallgatóságához, üdvözölte az összes gyülekezetet s élénk éljenzés közepette a tanévet berekesztette. —

Sz.

Szőlővesszők díjtalan kiosztása.

A phylloxerának ellenálló amerikai fajta szőlővesszők kiosztása, illetőleg azoknak a szövetkezetek és egyesületek, hatóságok, vagy községek által létesítendő szőlőtelepek céljaira, díjtalanul leendő adományozása tárgyában, a földm. ministerium hirdetményt tett közzé, 21,628 sz. alatt, mely szerint: az állandó országos phylloxera-bizottság meghallgatása után és javaslata alapján, alulírt földmivelésügyi ministerium a következő intézkedést hozza az érdekelt közönség tudomására.

Az állami szőlőtelepeken a jövő 1891. év tavaszán rendelkezésre állandó amerikai fajta szőlővesszők első sorban a közérdekű célokra létesítendő szövetkezeti, egyesületi, hatósági, vagy községi amerikai szőlőtelepek létesítése és beültetése céljából való díjtalan adományozásra fognak felhasználtatni akként, hogy a beültetésre szükséges

vesszőanyag díjtalanul fog adományoztatni, minden oly esetben, a hol valamely szövetkezet, egyesület, hatóság, vagy község, hiteles módon igazolja, hogy a tervezett amerikai szőlőtelepet tényleg létesíteni és céljának megfelelően kezelteni fogja és így, az adományozandó vessző-anyagot — a kérelemhez képest — valóban a közcélú telep beültetésére fogja használni.

Felhivatnak ennél fogva mindazon érdekeltek, szövetkezetek, egyesületek s egyéb testületek és hatóságok, vagy községek, a kik, vagy a melyek, közcélra szolgálni hivatott szőlőtelepek létesítését még ez év őszén, avagy jövő tavaszkor óhajtják kezdeményezni és e célból a fentebbi értelemben a szükséges szőlővesszőket a ministeriumtól díjtalan adománykép óhajtják nyerni: hogy oda, a megfelelő adatokkal felszerelt kérvényeiket az egyletek, vagy szövetkezetek, az illető vármegyei gazdasági egyesület útján a hatóságok, vagy községek pedig az illetékes törvényhatóság útján, legkésőbb f. évi szeptember hó 1-ig terjesszék fel.

A jelzett határidőig beérkező kérvények — a mennyiben egyáltalán figyelembe vehetőeknek fognak találtatni — első sorban való kielégítésre tarthatnak számot. Ellenben a kitűzött határidőn túl beérkező, hasonló díjtalan vesszőadományozások iránti kérelmek, ez évre feltétlenül el fognak utasittatni, illetőleg nem fogadtatnak el.

Ez utóbbi rendelkezés indokolása végett -- s az érdekelteknek e részben való tájékoztatása kedvéért, megjegyeztetik, hogy a fenti záros határidő kitűzése szükséges azért, mert az állami telepeken, a jelzett határidő leteltével, az addig beérkezendett és figyelembe vett kérvények kielégítése után, még netán szabad rendelkezésre maradó amerikai vesszőkészletek, a magán birtokosok igényeinek lehető kielégíthetése céljából, szeptember hó folytán eladás végett fognak kihirdettetni; és azon időtől fogva viszont a magáncélokra, pénzért való megrendelések fognak a beérkezés sorrendjében előjegyeztetni és figyelembe vétetni.

A fentiek értelmében szőlővessző adományozások iránt legkésőbb szeptember hó 1 ig benyújtandó kérvények kielégítése, vagy megtagadása fölött október hó 1-ig érdemleges határozat fog hozatni és ugyanakkor az érdekeltek az esetleg szükséges további előkészületek haladéktalan foganatba vehetése céljából, hivatalosan értesíttetni fognak a kérelmük érdemében hozandó határozat eredményéről

Az engedélyezendő vesszők — önként értetőleg, — az e részben eddig is követett eljárás szerint, jövő tavaszkor fognak kiszolgáltatni

A ministerium fenntartja azt a jogát, hogy az adománykép engedélyezett szőlővesszők megfelelő felhasználását, közzei által tetszés szerint ellenőriztesse s a mennyiben azt tapasztalná, hogy a vesszők nem az engedélyezett célra lettek felhasználva, azok árát az illető telep tulajdonosától utólag is beszedhesse, a mennyiben pedig, bár a bejelentés szerinti használatot, de meg nem felelő kezelést tapasztalna; megfelelő kezelésre az illető érdekeltséget kényszeríthesse.

Az erdélyrészi nyolczadik tenyészállatkiállítás és a vele kapcsolatos mellékiállítások.

Az erdélyi gazdasági egyesület által a folyó évben augusztus 29 től szeptember 1-éig Kolozsvártt rendezendő nyolczadik tenyészállatkiállítás és az ezzel kapcsolatos kertészeti, méhészeti, tejgazdasági és gazdasági eszközök kiállítása, a mint az eddigiekből következtetni lehet, nagyszerűnek ígérkezik.

Nem csak az általánosar mutatkozó nagy érdeklődés enged erre következtetni, hanem a magas kormány jóakarata is, melylyel ezen kiállítás ügyét támogatja. A földmivelési minister ur ő nm. ugyanis, a már nyujtott egyéb támogatás mellett, leirat utján értesítette az erd. gazdasági egyesületet, hogy a kiállításra küldendő tenyész-méneket, a melyek arra alkalmasok lesznek, a mig csak azt az erre fordított hitel engedi, mind megvásároltatja, valamint a bikákból is 50—60 darabot és ez iránt már a tordai bikanevelő telep felügyelőjének ki is adta a rendeletet.

Azért kívánjuk erről a tenyésztő-közönséget jó előre tájékoztatni, hogy kinek-kinek módjában álljon megfelelő tenyészállatát a kiállításra még idején bejelenteni és itt értékesítésre bocsátani.

Programmok, bejelentő-ívek és felvilágosítások nyerhetők Kolozsvártt
az erd. gazd. egyesület titkárságánál.

Vegyes közlemények.

— A gazdasági egyesület új titkára, Szakács Péter elfoglalta állomását. Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztését is átvette. Lapunk, augusztus 15-től fogva az új titkár szerkesztésében fog megjelenni. Midőn erről értesítjük t. olvasóinkat: az

ideiglenes szerkesztő, e helyütt is köszönetet mond mindazoknak, a kik a helyettesítés alatt a lapot szellemi támogatásban sziveskedtek részesíteni.

— **A györgyfalvi jégcsapás.** Említettük volt, hogy az erd. gazdasági egyesület választmánya, a gyümölcsészeti szakosztályt kérte föl, hogy küldöttei által szemléltesse meg a Györgyfalván volt nagy jégverés által okozott károkat, elhatározván, hogy a helyszínére kiszálló bizottság jelentéséhez képest fogja elintézni a györgyfalviak abbeli kérését, hogy a gazd. egyesület gyümölcsfa csemeték kiosztásával segítse a károsultakat. A gyümölcsészeti szakosztály küldöttei: **S e n t g y ö r g y i Lajos** és **Z o n d a László** július 6-án voltak Györgyfalván és a jégverésre vonatkozó jelentésöket a f. hó 22 én tartott választmányi ülésen előterjesztették. E szerint a kár csakugyan tetemes. Különösen a fiatal csemetéket rongálta meg nagyon a jég. Azok csaknem mind elpusztultak. Ugyanez alkalommal **P a p p Leontin** törv. széki bíró által a községi faiskolának felajánlott helyet is megsemmisítették, mely nemcsak alkalmas, de területileg is megfelelő a községbeliek csemete-szükséglete fedezésére. A kiküldöttek javaslatba hozták a választmánynak, hogy a károsultak részére, a kár ajányához képest, nemesített csemetéket osszon ki s a községi faiskola betelepítése céljából adományozzon magonczoikat. A választmány elfogadta a bizottság javaslatát s a szükséges mennyiségű csemetéket a köztelekről fogja kiadni. A mennyiben pedig ott nem lenne elegendő, azoknak állami telepekről leendő kiadatása iránt feliratot intéz a miniszteriumhoz. E szerint kilátásba van helyezve, hogy Györgyfalva községnek nagyrészből tönkrement gyümölcsészete, rövid idő alatt ismét fölvirágozik s a községi faiskola létesítésével fokozatosan terjeszkedni fog. A faiskola kezelésére bizottság van alakulóban, melynek elnöke **G o m b á s** ottani nagybirtokos lesz, az iskola közvetlen felügyeletét és kezelését pedig az állami iskola tanítója vállalta magára. Vajha a jó példának hatása volna és más községek is sietnének létesíteni a községi faiskolákat, a mire, amugy is törvény szerint kötelezve vannak!

— **A filloxera-vizsgálat** a kolozsvári szőlőhegyekben már befejeztetett. A legbehatóbban végzett vizsgálat eredménye az, hogy a kolozsvári szőlőhegyekben *filloxera* nincs.

— **Próbafejés a bécsi kiállításon** július 19-én folyt le. Magyarországról kevesen jelentkeztek s így a magyar fajta csaknem teljesen hiányzott.

— A bécsi gyümölcskiállításon, mely július 15-én nyit meg, aránylag kevés a kiállítók száma, de a tárgyak kitűnők. Magyarországból csak 8 kiállító jelentkezett.

— **Mi az oka a lovak oly gyakori megvakulásának?** E kérdésre felel a „Gy. Mezőgazda“-ban Horváth L. s a lovak között tapasztalt oly gyakori vakulási eseteket egyrészt a magas etető rácsnak tulajdonítja; a ló kénytelen nyakát fölfelé és kinyújtani, hogy a rács fogai közül a szénát kihuzhassa s ekkor szénamurva szálkák, apró tövisek hullanak a ló szemébe, melyek gyuladást idéznek elő, majd vak-ságot. Oka továbbá az istállóban kifejlett ammoniák, mely ingerli a szemidegeket és a setétség, minthogy az istálló építésénél nincs kellő figyelem fordítva arra, hogy elég világos és szellőztethető legyen. Befolyásolja továbbá a lovak megvakulását a szemre alkalmazott ellenző, mely arra kényszeríti a lovat, hogy szemeit folyton befelé huzva, feszült állapotban tartsa; végre megjegyzi, hogy gyakran idéz elő vak-ságot az ostor is olyan esetekben, midőn a gazda nem néz kellően lovai után s azok ápolását egyedül a kocsisra bizza.

— **Elsoványodott lovak javítása.** A ki azt akarja, hogy elsoványodott lovai ismét jól összeszedjék magukat, annak egy tapasztalt gazda L. M.-ben azt ajánlja, hogy a zabot összezuzva, megnedvesítve és kissé megsózva adja nekik. Ha egy kis lenmagpogácsát, naponkint és fejenkint 1 kilót kapnak; annál hamarabb hiznak meg s szőrük annál előbb kapja vissza szép fényét. A megdarált tengerinek hasonló, de lassabb hatása van. Lócsiszárok korpát és oltatlan meszet adnak a lesoványodott lovaknak, de ez veszélyes s azért mellőzendő.

— **A szőlő újabb ellensége.** Franciaországban a szőlőnek egy újabb, veszedelmes ellensége kezd terjedni, mely szintén Amerikából hozatott be; neve: cochylis, a szőlő virágját támadja meg.

— **A vértetű ellen** a „P. Lwth.“ azt ajánlja, hogy a fákat, azon a helyen, hol a vértetű mutatkozott, ló-, vagy halzsirral kenjük be. Az eddigi kísérletek, állítólag jó eredményre vezettek.

— **A pöszméte ápolása.** Alig van háládatosabb bogyárgyümölcs, mint a pöszméte (egres), mely minden évben termést ad. Ha azt akarjuk, hogy a termés bő legyen és gyümölcse nemesedjék, gondot kell fordítanunk rá, nemcsak tavaszon, hanem a bogyók leszedése után is. Nyáron el kell távolítnunk a gyökér közeléből minden gyomot s esetleg oda tolaikodó másnemű gyökereket és védenünk kell a szárazság ellen, a mit legcélszerűbben úgy érünk el, ha a gyökér körül, a cserje

terjedelmének megfelelő helyen, porganét terítünk szét, mi a földet megóvjá a tulságos kiszáradástól s bő táplálékot nyujt a gyökereknek.

— **Szállítsunk a hadseregnek.** A nagyszzebeni cs. és kir. hadtes Intendaturája és a kolozsvári magy. kir. VI. honvéd kerületi parancsnokság az 1896—91 évre szükséges termény-anyag járandóság biztosítása érdekében fe kérték az erdélyi gazdasági együletet oda hatni, hogy ugy egyes községek, mint a termelő közönség is, a szállításra minél nagyobb számban vállalkozzanak. Jelezték egyuttal, hogy a községek és termelők ajánlatai, egyenlő árak mellett, más ajánlközökéval szemben előnnyel bírnak, továbbá, hogy községek a bánatpénz és óvadék letételétől teljesen, termelők pedig azon czikkekre nézve, melyeket maguk termelnek, fel vannak mentve Bővebb tájékozás a fent említett katonai parancsnokságoknál nyerhető.

— **Az istvántelki földműves- és kertész-iskola igazgatóságától** következő értesítést vettük: Az istvántelki földműves- és kertész-iskolába felvétetik évenként október hó 1-én 12—15 tanuló Felvételi kellekek: 1. 15 évet betöltött életkor, keresztlevéllel igazolva. 2. Az elemi iskolák sikeres bevégezése, iskolai bizonyítvánnyal igazolva. 3. Ép, erős, gyakorlati munkához alkalmas testalkat és védhímlővel való beoltás, orvosi bizonyítvánnyal igazolva. 4. Szülők vagy gyámok kötelező nyilatkozata, miszerint az intézetbe felvett tanuló a tanfolyam bevégeztéig az intézetet elhagyni nem fogja. A felvett tanulók 150 frt évi összegnek félévi részletekben való előleges lefizetése mellett, ruházat és tanszerek kivételével, az intézetnél egyszerű, de teljes ellátásban és jövődő életpályájuknak megfelelő gyakorlati és elméleti tanításban részesülnek. Ezen fizeteses helyek betöltésénél módosabb falusi gazdák fiai előnyben részesülnek. Vagyontalan szülők fiainak és árváinak fölvehetésére 6 állami fél ösztöndijas hely van fentartva, mely helyek elnyeréséhez az említett okmányokon kívül 5-ór még szegénységi bizonyítvány szükséges. Az említett bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember hó 1-ig az istvántelki földműves- és kertész-iskola igazgatóságához Istvántelekre, u. p Rákos-Palota küldendők, honnan a fel- vagy eseteg fel nem vételről az illetők rövid idő alatt értesítettetni fognak.

— **A kolozsmonostori gazd. tanintézet évkönykönyvéről,** lapunk mult számában adott ismertetésünkkel kapcsolatosan, helyreigazításként megjegyezzük, hogy a kísérleti termelésről szóló jelentés Ásványi Lajos tanártól való.

Kérdések rovata.

31. Czélszerű-e az épületfát nyáron vágni?
32. A tehenek hideg, vagy langyos vízzel itatása befolyással van-e a tejelésre?

Feleletek rovata

31 Ujabb tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a nyáron vágott épületfa tartósabb, mint a télen vágott. Oka abban van, hogy télen a fasejtek keményítő-

lisztet tartalmaznak, mely igen könnyen bomlik és ki van téve a nedvesség káros hatásának, míg a nyáron vágott fa sejtjei cukoranyagot tartalmaznak, mely teljesen ellenáll a bomlásnak. A nyári vágás hamarább is kiszárad és sem a rothadás, sem a férgek nem támadják meg annyira.

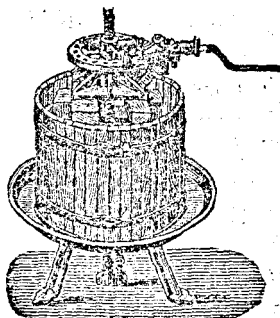
32. Habár a gazdák nézete ebben a kérdésben eltérő: az élettan törvényei szerint a langyos víz jobban megfelel az állati szervezetnek, mint a hideg. F. H. King kísérletei bebizonyították, hogy a 21. C fokú vízzel itatott tehén circa egy font tejjel többet adott naponta mint az, mely 0 C. fokos vízzel volt itatva s általában mohóbban itták a tehenek a langyos vizet, mint a hideget, előbbtől jobb étvágyuk volt s többet is ittak a langyos vízből, mint a hidegből. E szerint a kísérlet is azt bizonyítja, hogy a langyos víz előnyösebb a hidegnek.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel,
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Hirdetés.

Mindennemű mezőgazdasági, szőlőművelési és borászati gépek.

Borprések,
gyümölcsajtók,
szőlő- és gyümölcs-
malmok

} legújabb
szerkezetek
különböző
nagyságban

Peronospora-készülékek, cseplő-
gépek, tisztító-malmok, valamint
járgányok, tengeri-morzsolók, ve-
tőgépek, ekék stb. stb

Aszaló készülékek gyümölcs és főze-
léknemekre.

Önműködő zöldtakarmányi prések.

Szecskaavágó-gépek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb
árakban jéles kivittel szállítja

HELLER IGNÁCZ, Bécs, Práter-ut. 78. sz.

Árjegyzékek és mindennemű tudósításokat kívánságra gratis és franco.
(Díjmentesen.)

Tevékeny közbenjáró kívántatik és jól jutalmaztatik.

(1.) Árulóknak magas engedmény. (8—20.)

P I A C Z I Á R A M.

A heti vásár			Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Törökbúza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús
helye	napja	széna								szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	julius	29	métermázsa	793	—	605	—	663	548	—	—	—	—
Brassó	julius	25	hektoliter	670	450	400	400	280	380	170	100	350	44
Deés	julius	22	"	720	620	480	—	360	500	400	280	260	32
Fogaras	julius	25	"	650	600	400	—	280	400	200	140	200	31
Gyula-Fehérvár	julius	19	"	600	525	400	—	325	425	230	170	275	36
Kézdi Vásárhely	julius	24	"	600	—	480	420	280	420	350	90	240	36
Kolozsvár	julius	24	métermázsa	670	—	500	—	680	520	360	180	300	38
Maros-Vásárhely	julius	24	"	780	—	—	450	720	480	300	200	280	38
Nagy-Szeben	julius	25	hektoliter	630	510	420	380	260	400	150	110	325	40
Nagy Várad	julius	22	"	502	378	338	304	258	494	230	130	300	44
Sepsi Szt.-György	julius	28	"	690	560	460	380	270	420	300	100	150	36
Szász-Régen	julius	24	"	675	575	400	380	310	450	210	150	260	36
Torda	julius	19	"	500	400	350	—	325	400	300	30	225	32

Ny. Gáman J. örök. Kolozsv.